

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
SAJTÓ FŐOSZTÁLY

Tettarányos és következetes büntetőjogi kódex kerül az Országgyűlés elé

Elfogadta a Kormány az új Btk. tervezetét

Sajtó háttéranyag

2012.04.27.

Széleskörű társadalmi és szakmai egyeztetéseket követően a kormány szerdai ülésén elfogadta az új Büntető Törvénykönyv tervezetét, amelyet a parlament elé terjeszt. Az új büntetőjogi kódex az alapvető értékeink megfelelő védelme mellett hatékony választ ad az elmúlt harminc évben, a jelenlegi Btk. hatályba lépése óta átalakult bűnözési jellemzőkre is. Az új büntetőjogi szabályok célja, hogy hatékony, egyszerű, korszerű és szigorú szabályokat teremtsen mind a bűncselekmények áldozatai, mind a bűncselekmények elkövetői, mind az igazságszolgáltatás számára. A büntetés alapelve, hogy igazságos, tettarányos és következetes legyen. Az új Btk. tervezetét a társadalmi egyeztetés során beérkezett javaslatok, valamint a civil és szakmai szervezetekkel történő egyeztetéseken elhangzottak figyelembe vételével alkotta meg a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium.

Az új Büntető Törvénykönyv megalkotását **széleskörű társadalmi és szakmai egyeztetés** előzte meg. A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium február 8-án egy hónapos társadalmi egyeztetésre bocsátotta a tervezetet. A KIM kiemelt szakmai szervezetekkel (pl. Országos Bírói Hivatal, Legfőbb Ügyészség, Magyar Ügyvédi Kamara) személyes egyeztetéseket is folytatott az új Büntető Törvénykönyv tervezetéről. A tervezethez több száz észrevétel és javaslat érkezett, amelyek figyelembe vételével készült el a most elfogadott javaslat. Az észrevételek több témát érintettek, ilyen volt például a nemi irányultság és identitás, a fogyatékoság megjelenítése a közösség tagjai elleni erőszak tényállásban mint védett csoportot képező tényező. Az észrevételeket elfogadva például a javaslat enyhébben bünteti a csekély mennyiségű kábítószer átadását, illetve kínálását az eredeti tervezethez képest. Az egyeztetés hatására alakították át a nemi élet szabadságára és a nemi erkölcs elleni bűncselekményekre vonatkozó szabályozást. Emellett a civil szervezetekkel való egyeztetés eredményeként került a javaslatba a hozzátartozók közötti erőszak elleni hatékonyabb fellépés lehetősége is.

Tetteikkel arányos válaszra számíthatnak a magyar társadalmat leginkább irritáló, a társadalomra leginkább veszélyes bűncselekmények elkövetői. Ennek megfelelően több ponton új, lényegi változtatásokat tartalmaz a tervezet a közrend elleni, a szexuális jellegű, a gyermekek elleni, a közélet tisztasága elleni bűncselekmények, valamint a gazdasági bűncselekmények esetén.

Az új Büntető Törvénykönyv az elmúlt másfél évben hozott büntetőjogi szigorításokat természetesen megőrzi, vagyis továbbra is érvényesül pl. az erőszakos elkövetőket sújtó három csapás intézménye, az uzsorások elleni szigorú szabályok és a hajléktalanok büntetőjogi védelme. A

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
SAJTÓ FŐOSZTÁLY

tervezet ugyancsak átemeli az olyan nemrégiben végrehajtott módosításokat, mint a náci vagy kommunista bűnök tagadása vagy az „egyenruhás bűnözésre” vonatkozó szabályok.

Újabb kiskapuk záródnak be a korrupciós és a közélet tisztaságát sértő bűncselekmények előtt azzal, hogy a Magyarország által is elfogadott nemzetközi egyezmények, ajánlások nyomán új tartalmú különös részi tényállások jönnek létre. Ilyen például a vesztegetés bírósági vagy hatósági eljárásban, amely a jövőben bűncselekménnyé teszi például az EU Bírósága vagy a Nemzetközi Büntetőbíróság vonatkozásában elkövetett vesztegetést is. A Btk. minősített esetként kezeli, ha az aktív gazdasági vesztegetést bűnszövetségben vagy üzletszerűen követik el. A strómanok által vezetett cégek bejegyzésének megakadályozása érdekében büntethető lesz az a személy, aki közreműködik abban, hogy olyan gazdálkodó szervezet vagy magánszemély kerüljön tulajdonosként bejegyzésre a cégnyilvántartásba, akinek a lakóhelye ismeretlen, vagy a székhelyén nem lelhető fel, illetve aki, vagy amely nem a gazdasági társaság tényleges tulajdonosa.

Szigorúbb büntetés vár a visszaesőkre, a hivatalos személyek, a közfeladatot ellátó személyek (pl. pedagógusok, mentők, nevelők) elleni erőszak és a súlyos erőszakos bűncselekmények elkövetőire. Szexuális erőszaknál (jelenlegi megnevezéssel: erőszakos közösülés, szemérem elleni erőszak) nem pusztán az erőszak vagy az élet, testi épség elleni fenyegetés alkalmazása, hanem akár önmagában az érzelmi fenyegetés is büntethetővé válik.

Új büntetési és intézkedési nemek segítenék az igazságszolgáltatás hatékonyságát, mint a jóvátételi munka, az elzárás, a sportrendezvényektől való eltiltás. Az új Btk. korszerű válaszokat képes adni a mai kor kihívásaira, például **a számítógépes gazdasági bűncselekményekre és a kiszolgáltatott helyzetben levő személyek modern kori rabszolgotartására** (az ún. kényszermunkára). Választ ad azokra az esetekre is, amelyeknél eddig nehézkes volt a büntetőjogi fellépés: ilyenek a doppingbűncselekmények vagy a gyógyszerhamisítás.

Hangsúlyosabbá válnának a környezetet, természetet védő szabályok. Önálló tényállás lesz az orvvadászat és az orvhalászat, illetve az ózonréteget lebontó anyaggal visszaélés is.

A társadalmi és szakmai egyeztetések hatására születtek meg új tényállások: **a tanúvallomás jogosulatlan megtagadása, a gépjármű kilométer-számláló műszere által jelzett érték meghamisítása**, az illegális migrációra használt **családi kapcsolatok létesítésével történő visszaélés**.

A termőföld jogellenes megszerzése egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel, a genetikailag módosított növényfajtákkal kapcsolatos kötelezettségek megszegése két évig terjedő szabadságvesztéssel lenne büntethető.

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
SAJTÓ FŐOSZTÁLY

Részletek

Az új Büntető Törvénykönyv megalkotásának szükségessége már több korábbi kormányzati ciklusban felmerült, 2001-2006 között miniszteri biztos irányította a munkálatokat, de az új büntetőjogi kódex elfogadása mindig zsákutcába jutott.

A hetvenes években – a hatályos Btk. előkészítésekor - a maihoz képest teljesen eltérő képet mutatott a bűnözés struktúrája. Míg akkoriban átlagosan évi 120 ezer bűncselekmény vált ismertté és ennek mindösszesen 6%-át tették ki az erőszakos bűncselekmények, addig 2010-ben összesen közel 450 ezer regisztrált bűncselekmény történt és pl. az erőszakos, bünszervezetben elkövetett bűncselekmények száma folyamatosan emelkedik.

Az elmúlt években nem volt egységes koncepció; a kodifikációs bizottságokban esetenként eltérő büntetőjogi irányzatokhoz tartozó, főként elméleti jogtudósok ütköztették újra és újra a nézeteiket. A most elfogadott Büntető Törvénykönyv-tervezet kodifikációja egységes büntetőpolitikai elvek mentén folyt és inkább a gyakorlati jogalkalmazók véleményét figyelembe véve alakult, hiszen ez az ő „munkaeszközük” lesz elsősorban.

Szigorúbb büntetési tételek várnak a visszaesőkre és a hivatalos személyek ellen erőszakosan fellépőkre

Szigorúbb büntetésre számíthatnak a *súlyos erőszakos bűncselekmények* elkövetői, valamint a *visszaesők*. A különös vagy többszörös visszaesőként történő elkövetés, illetve a halmazati vagy összbüntetés esetén a szabadságvesztés leghosszabb időtartamát húszról huszonöt évre emeli a javaslat. Az első alkalommal bűncselekményt elkövetők esetén a tervezet a prevenciós szempontok érvényesítését is lehetővé teszi.

Szigorúbb lesz továbbá *a hivatalos személyek, valamint bizonyos közfeladatot ellátó személyek* (így például a mentők stb.) elleni erőszak megítélése is, a bűncselekmény alapesete egységesen három helyett egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel lesz büntetendő. Ha csoportosan vagy felfegyverkezve, illetve fegyveresen követik el az erőszakot, az eddigi öt év helyett két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés a büntetés. Ugyanakkor a közfeladatot ellátó személyek védelmének erősítésével felelősségük is nagyobb lesz, mert bekerül az új Btk.-ba a közfeladati helyzettel visszaélés bűncselekménye is, mely három évig terjedő szabadságvesztéssel lesz büntetendő. Az előterjesztés emellett több más új hivatali bűncselekményt is megállapít, például a jogosulatlan megbízhatósági vizsgálat végzését.

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
SAJTÓ FŐOSZTÁLY

Szigorúbb korrupció és gazdasági bűncselekmény ellenes szabályok

A kormány megalakulása óta az elmúlt húsz év legintenzívebb [korrupcióellenes intézkedéssorozatát](#) hajtotta végre, mert az elmúlt években büntetlenül hagyott és szervezeten gyakorolt korrupciónak és az afelett szemet hunyóknak súlyos szerepe van az ország gazdasági és pénzügyi helyzetének kialakulásában, az általános erkölcs és bizalom lábbal tiprásában. A kormány elkötelezett abban, hogy az állam iránti bizalmat növelje, és minden rendelkezésre álló eszközzel garantálja a nemzeti vagyonnal és a közpénzekkel való felelős gazdálkodást, a korrupció felderítését, valamint a bűnösök elszámoltatását. Ennek érdekében számos intézkedést hozott a kormány az elmúlt közel két évben.

Ezen intézkedésekkel összhangban az új Btk. további lépéseket tesz a közélet tisztaságát védeni képes szabályok megalkotására. Az új Btk. szerkezetileg egyszerűsíti a tényállásokat, így például **egy fejezetben szabályozza a közélet tisztasága elleni és a nemzetközi közélet tisztasága elleni bűncselekményeket.**

Egyes tényállások új elemekkel egészülnek ki: a **vesztegetés bírósági vagy hatósági eljárásban** tényállása kimondja, hogy büntetendő az is, aki a bűncselekményt törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel, továbbá az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa kötelező határozatával létrehozott nemzetközi büntető bíróság vagy az Európai Közösségek Bírósága előtt folyamatban lévő eljárás során, vagy azzal kapcsolatban követi el.

A közélet tisztaságát védő szabályok keretében **új minősített eset lesz, ha az aktív vesztegetést bűnszövetségben vagy üzletszerűen követik el.**

A gazdaság átláthatóságának biztosítása és ezen keresztül a közélet tisztaságának elősegítése érdekében (például stróman vagy egy nem tényleges tulajdonos offshore-társaság) is új szabályokat tartalmaz a tervezet. A **gazdasági adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztásának** minősül és **büntethető lesz az, aki a jövőben közreműködik abban, hogy olyan gazdálkodó szervezet vagy magánszemély kerüljön tulajdonosként bejegyzésre a cégnyilvántartásba, akinek a lakóhely ismeretlen,** vagy a székhelyén nem lelhető fel, illetve aki, vagy amely nem a gazdasági társaság tényleges tulajdonosa.

Az új Btk. a mindennapi tapasztalatok alapján korszerűsíti a gazdasági bűncselekmények körét, más fejezetekbe kerülnek a nem szorosan a gazdasági élet prudens működését sértő bűncselekmények, mint például a számítógépes bűncselekmények.

A **költségvetést károsító bűncselekmények** kiemelt megkülönböztetést kapnak azáltal, hogy külön fejezetbe kerülnek. Ide tartoznak az olyan bűncselekmények például, mint a 2011-es Btk. módosítás során létrehozott költségvetési csalás.

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
SAJTÓ FŐOSZTÁLY

Főként az állami vállalatok esetében régóta űzött gyakorlat a vagyoni színlelt gazdasági tevékenységgel (például fiktív tanulmányírással) történő „kitalicskázása”. Erre ad hatékony választ a gazdasági csalás nevű új tényállás. Az utóbbi években többször előfordult, hogy a jellemzően állami tulajdonú gazdasági társaság vezetői olyan tevékenységet végeztek, amely a gazdasági társaságnak milliárdos kárt okozott. Amennyiben nem történt természetes személy megtévesztése ennek során, a csalást nem lehetett megállapítani. A hűtlen kezelés tényállás ugyanis nem tudta ezeket az eseteket megfelelően kezelni, ezért indokolt a színlelt gazdasági tevékenység végzésben megnyilvánuló megtévesztő jellegű jogtalan haszonszerzési célzatú magatartások büntetőjogi szankcionálása.

Fogyasztók fokozott védelme

Ugyancsak **különös védelmet kapnak a fogyasztók, a fogyasztókat védő bűncselekmények is külön fejezetbe kerülnek**. A fogyasztó megtévesztése súlyosabbnak fog minősülni, ha azt az áru egészségre és a környezetre gyakorolt hatásával, veszélyességével, kockázataival vagy biztonságosságával kapcsolatos jellemzőivel összefüggésben követik el.

Szélesedik a jogos védelem

Magyarország új Alaptörvényével összhangban a javaslat a súlyos, erőszakos bűncselekmények elleni hatékonyabb fellépés biztosítására a *jogos védelmi* helyzet kiszélesítését tartalmazza.

A jogos védelem eddig is megengedett volt, és az Alaptörvény felhatalmazása alapján az új Btk. a hatályossal megegyezően **kizárja annak a büntethetőségét is, aki a saját vagy mások személye, javai vagy a közérdek védelme érdekében cselekszik, még akkor is, ha a cselekménye a szükséges mértéket például ijedtség miatt meghaladja**.

A jogalkotó ugyanakkor felismerte, hogy bizonyos élethelyzetekben az államhatalom által nyújtható védelem nem képes elhárítani az azonnali veszélyt, ezért az új Btk. az eddiginél **erőteljesebb önvédelemre ad lehetőséget azokban az esetekben, amikor a megtámadott személy joggal feltételezheti, hogy a támadás akár az élete ellen is irányulhat**. Ilyen eset lehet az, amikor éjjel, vagy fegyveresen, vagy az élet kioltására alkalmas eszközzel felfegyverkezve, vagy csoportosan (legalább hárman) támadnak valakire, akarják megszerezni a vagyontárgyait vagy jogtalanul behatolnak valakinek az ingatlanába.

Fontos megjegyezni ezzel összefüggésben, hogy a **fegyverhasználat szabályai nem változnak**, az nem a Büntető Törvénykönyv része.

Fontos tudni, hogy a megelőző jogos védelem szabályai nem változnak. Ezek azokat a védekezési formákat jelentik, amelyek a védekező személye, vagy javai ellen irányuló jövőbeni támadás elhárítását célozzák. Ezek akkor jogszerűek, ha az élet kioltására nem alkalmasak. A megelőző jogos védelem során azonban maga a védekező is kockázatot vállal. Nem zárható ki ugyanis az, hogy a

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
SAJTÓ FŐOSZTÁLY

jogtalan támadás végül nem következik be, ám az annak eshetőségére történő védekező felkészülés mégis büntetőjogilag tilalmazott eredményre vezet. Jogtalan támadás hiányában a megelőző jogos védelem e kockázatát a védekezőnek kell viselnie.

Nem alkalmazható a jogos védelem azokban az esetekben, amikor nincs jogtalan támadás, vagy van vagyontárgy elleni jogtalan támadás, de nem áll fenn a már említett törvényi védelem és a védekező úgy oltja ki a támadó életét, hogy túllépi a védekezés szükséges mértékét, ijedtség vagy menthető felindulás nélkül. (Egyszerűbben: a kertbe, nappal almát lopni bemászó személy a teraszról nem lőhető le jogos védelem címén).

Néhány konkrét példa a jogos védelem eseteire:

1. *Éjjel vagy fegyverrel hatol be egy betörő egy lakásba, a tulajdonos halálos sérülést okoz neki azzal, hogy leüti.*

Akkor azt a jog úgy fogja tekinteni, mintha a jogtalan behatoló a védekező életére tört volna. Ilyen esetben az elhárítás akár az élet kioltását is eredményezheti. A jogos védelmet gyakorló tulajdonos nem büntethető.

2. *Éjjel betörő(ke)t kap rajta a tulajdonos a lakásában, de azt nem tudja megítélni, hogy van-e nála(náluk) fegyver.*

Akkor azt a jog úgy fogja tekinteni, mintha a jogtalan behatoló a védekező életére tört volna. Ilyen esetben az elhárítás akár az élet kioltását is eredményezheti. A jogos védelmet gyakorló tulajdonos nem büntethető.

3. *Éjjeli órákban valakit csoportosan megtámadnak az utcán és a pénzét követelik. A megtámadott azt nem tudja megítélni, hogy van-e náluk fegyver. A támadói közül az egyiket úgy üti meg, hogy a fejét beveri és meghal.*

Akkor azt a jog úgy fogja tekinteni, mintha a támadók a védekező életére törtek volna. Ilyen esetben az elhárítás akár az élet kioltását is eredményezheti. A jogos védelmet gyakorló tulajdonos nem büntethető.

4. *A tulajdonos arra lesz figyelmes, hogy nappal a garázsából vagy a kertjéből tolvajok mindenféle értékeit hurcolják ki. A tulajdonosnak van fegyverhasználati engedélye, van fegyvere és dühében lelövi az egyik tolvajt.*

Ebben az esetben a bíróság az eset összes körülményeit mérlegelve fogja vizsgálni, hogy fennállt-e jogos védelmi helyzet.

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
SAJTÓ FŐOSZTÁLY

5. *Egy gazda a tolvajokat megelégetve áramot vezet a terméseit védő kerítésbe, amely halálos áramütést okoz egy tolvajnak.*

Ebben az esetben a bíróság az eset összes körülményeit mérlegelve vizsgálni fogja, hogy a kerítésbe vezetett áram alkalmas volt-e az élet kioltására, illetve, hogy a gazda mindent megtett-e, ami az adott helyzetben elvárható annak érdekében, hogy az általa telepített védelmi eszköz senkinek ne okozzon sérelmet.

Megerősödik a gyermekek büntetőjogi védelme

A gyermekeket védő szabályok szorosan összekapcsolódnak a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium által már korábban a parlament elé benyújtott **gyermekbarát igazságszolgáltatással** kapcsolatos elképzelésekkel, intézkedésekkel, amelyeknek a hatályba lépése megelőzi az új Btk. hatályba lépését. **Az új Btk. tehát gyakorlatilag áttemeli majd ezeket a már idén életbe lépő új, gyermekeket védő szabályokat.**

Külön tényállás lesz a gyermekprostitúció kihasználása, amely hatékonyabb fellépést biztosít pl. a gyermekek elleni szexuális bűncselekmények ellen.

Összhangban az EU irányelvekkel az új Btk. átvinné azt a szabályt, hogy azokat, akik kiskorúak sérelmére követnek el szexuális jellegű bűncselekményeket, **el lehet tiltani minden olyan foglalkozástól, továbbá tevékenységtől, amelyek gyermekek, fiatalok felügyeletével, gondozásával, nevelésével függenek össze.**

Ugyancsak a gyermekek hatékonyabb védelmét szolgálja, hogy **a kiskorú érzelmi fejlődésének veszélyeztetése is bűncselekmény lesz.** A gyermekeknek joga van ahhoz, hogy érzelmileg kiegyensúlyozott felnőtté váljanak. Több gyermekvédelmi szervezet, jogalkalmazó szerint a kiskorú veszélyeztetésének hatályos tényállása nem nyújt kellő védelmet a kiskorúnak a vele közös háztartásban élő, nevelésére, gondozására köteles személyek megfélemlítése, megalázása, stb. ellen. Erre tekintettel a tervezet a bűncselekmény tényállási elemei közé iktatja a kiskorú érzelmi fejlődésének veszélyeztetését is.

A sértettek kiszolgáltatott helyzete vagy méltányolást érdemlő állapota miatt öngyilkosságban közreműködés helyett **emberölésnek minősül** majd, ha az elkövető **14. életévét be nem töltött vagy akaratnyilvánításra képtelen személyt öngyilkosságra rábír.**

A kiskorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények esetén (pl. nemi élet szabadsága, nemi erkölcs elleni bűncselekmények, emberkereskedelem) az elévülés úgy változik, hogy **a sértettnek a 18. életévének betöltése után is lehetősége és megfelelő ideje (5 év) lenne a feljelentés megtételére.**

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
SAJTÓ FŐOSZTÁLY

Válasz az együtt élők közötti lelki bántalmazásra (családon belüli erőszak)

A javaslat új tényállásként megállapítja az **együtt élők közötti lelki bántalmazást** mint a családon belüli erőszak elleni hatékonyabb fellépés eszközét. A büntetőeljárás megindításának feltétele magánindítvány, a büntetés pedig egy évig terjedő szabadságvesztés.

Újdonságok a személy elleni és szexuális erőszakkal járó bűncselekmények megítélésre

A nemzetközi egyezményekre, az európai uniós gyakorlatra figyelemmel új **tényállásként létrejönne a szexuális erőszak**, amely összevonja az erőszakos közösülés és szemérem elleni erőszak hatályos Btk. szerinti tényállását.

Büntethetővé válik nemcsak a szexuális aktusra való kényszerítés, hanem a **szexuális jellegű, az emberi méltóságot sértő magatartások** is (pl. a sértett valamely intim testrészének megfogása).

Minősített eset lesz a 18. életévét be nem töltött sértett sérelmére elkövetett szexuális erőszak, szemben a hatályos törvénnyel, ahol csupán a 12. életévét be nem töltött sértett sérelmére történő erőszakos elkövetés számít minősített esetnek.

A szexuális erőszak és a megrontás vonatkozásában **minősítő körülmény lesz a hatalmi vagy befolyási helyzettel való visszaélés** (jelenleg „csak” a hozzátartozói vagy nevelői, felügyeleti, stb. minőség tartozik ide). Büntethető az is, aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személy prostitúciójához segítséget nyújt.

Jelentősen változik a javaslatban a nemzetközi elvárásokra figyelemmel a **nemi erkölcs elleni bűncselekmények** szövegezése, szigorodnak a büntetési tételek, illetve több bűncselekmény tekintetében is (pl. tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett szexuális erőszak) megszűnik a magánindítványhoz kötöttség.

Életszerűbbek lesznek a vagyon elleni bűncselekményekre vonatkozó szabályok

A tervezet egyszerűsíti a **rablás** minősített eseteinek szabályozását. Egyszerűsödik és átláthatóbbá válik a **lopás** minősített eseteinek szabályozása. Kiterjeszti a tervezet a **kár** fogalmát az igénybe vett szolgáltatás (pl. szállodai) ellenértéke meg nem fizetésének eseteire is, így ezek is csalásnak fognak minősülni.

Védelem a modernkori rabszolgaság ellen

Sajnos hazánkban is több eset irányította rá a figyelmet arra, hogy bizonyos személyek más, **kiszolgáltatott helyzetben levő személyek helyzetét kihasználják**, munkára kényszerítik, ez a

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
SAJTÓ FŐOSZTÁLY

modernkori rabszolgotartás egyik sajnálatosan elharapózott formája (az ún. kényszermunka). Ezt rendeli büntetni az új tényállás, ami még súlyosabb szankciókat ír elő, ha a sértett még nem töltötte be a 18. életévét.

Gyűlölet-bűncselekmények

Az előítéleti vagy gyűlöleten alapuló bűncselekmények jellemző célszemélyeit, célcsoportjait külön is nevesíti az új Btk. tervezete, ami továbbra is szigorúan bünteti az ilyen bűncselekmények elkövetőit. **Nem maradnak büntetlenül tehát sem a romák, sem a melegek, sem a fogyatékkal élők, sem más közösségek támadói, de azok sem, akik e cselekményeket a többséghez tartozók sérelmére követik el.**

A javaslat a Római Statútum (Nemzetközi Büntető Bíróság Statútuma) rendelkezéseinek megfelelően alakítja ki az emberiség elleni, illetve a háborús bűncselekményeket tartalmazó fejezeteket.

Tovább szigorodik a közlekedési bűncselekmények szankcionálása

Szigorítás, hogy ittas járművezetés esetén kevesebb alkohol elfogyasztása is elegendő lesz a bűncselekmény megvalósulásához. Ráadásul ittas vagy bódult állapotban történő járművezetés esetén **kötelezően alkalmazandó büntetés lesz a járművezetéstől eltiltás**. Egyszerűsít az eddigi szabályokon, hogy nem alkoholos befolyásoltságot kell mérni, hanem egyszerűen azt, hogy *valakinek van a szervezetében bizonyos véralkohol-, illetve légalkohol-koncentrációnál nagyobb értéket eredményező alkohol* (és ez független attól, hogy ennek rá milyen hatása van).

Aki ittas állapotban járművet vezet, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A büntetés büntett miatt súlyosabb, ha súlyos testi sértést, tömegszerencsétlenséget vagy halált okoz az elkövető, ezen esetekben akár tíz év is lehet a szabadságvesztés időtartama.

Kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények

A kábítószer-fogyasztók továbbra is büntethetők. A rájuk vonatkozó büntetési tétel a csekély mennyiségű kábítószer megszerzésével azonos.

Újdonság azonban, hogy az a kábítószer-fogyasztó, aki a nyomozó hatóságok által folytatott eljárásban érintett, **2 éven belül csak egy alkalommal élhet az elterelés** lehetőségével. Újdonság az is, hogy a kábítószer-fogyasztó **részletes beismerő vallomás** megtétele esetén a büntetés korlátlan enyhítésére számíthat.

A tervezet ugyanakkor megszünteti a kábítószerfüggőkre vonatkozó speciális (enyhébb) szabályokat, de a bíróság a büntetés kiszabása során értékelheti a terhelt szenvedélybetegségét.

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
SAJTÓ FŐOSZTÁLY

A kereskedők büntetése továbbra is súlyos, akár életfogytiglan lehet. Az eddigiekhez képest új szabály az is, hogy büntethető lesz az, aki a fiatalokat kábítószer fogyasztására rábírná törekszik. Ezt – egyéb magatartások mellett – önálló tényállásban, *kóros szenvedélykeltésként* szankcionálja az új Btk. és két évig terjedő szabadságvesztéssel bünteti.

Fontos tudni, hogy a 2011 őszén végrehajtott Btk. módosításnak köszönhetően 2012. március 1-jétől **bűncselekmény az új pszichoaktív anyaggal visszaélés**, ami válasz az úgynevezett *dizájner drogokkal* kapcsolatos visszaélésekre. E rendelkezést természetesen az új Btk. is átveszi.

Az új Btk. tervezete büntetné a **teljesítményfokozó szerrel való visszaélést és az egészségügyi termék hamisítását** (például a gyógyszerek meghamisítását) is, alapesetben három évig terjedő szabadságvesztéssel, de akár nyolc év is lehet a büntetés.

Változnak az elévülés szabályai

Hosszabb lesz az elévülési idő: legrövidebb tartama **általánosan 3 évről 5 évre emelkedik**. A tervezet szerint **nem évülhet el egyetlen bűncselekmény sem, amely életfogytig tartó szabadságvesztéssel büntethető** (így például a kábítószer-kereskedelem legsúlyosabb alakzatai nem évülnének el).

14 év marad a büntethetőség általános alsó korhatára

A büntethetőség alsó korhatára általános szabály szerint nem változik, a 14. életév marad. Az Országgyűlés elé kerülő tervezet azonban *kivételesen súlyos bűncselekmény elkövetése* esetén, rendkívül korlátozottan megengedi a büntethetőségi korhatár 14 évről 12 évre csökkentését. Ilyen *kivételesen súlyos eset a kiskorúak, gyermekek által elkövetett emberölés, halált okozó testi sértés*, stb. Ez esetekben is csak akkor, ha az elkövető a szükséges belátási képességgel rendelkezik.

Fontos hangsúlyozni, hogy ezekben az esetekben, a 12 évnél idősebb elkövető ellen büntetés nem, kizárólag intézkedés lesz alkalmazható. Az intézkedés azonban nem jelent majd szabadságvesztés büntetést: a 14 évnél fiatalabb elkövetővel szemben alkalmazható legsúlyosabb szankció a javítóintézeti nevelés marad.

A 14 évnél fiatalabbakra vonatkozó hasonló szabályok **több európai országban léteznek**: 12-13 éves kortól felelősségre vonható a bűncselekményt elkövető gyermek (pl. Egyesült Királyságban, Franciaországban, Hollandiában), vagy akár kirívó esetben ennél fiatalabb, 9-10 éves kortól (Írországban, Máltán).

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
SAJTÓ FŐOSZTÁLY

Új típusú büntetések és intézkedések

A hatékonyabb igazságszolgáltatás érdekében a bíróságok kezébe a már meglévők mellett új típusú büntetési formákat és intézkedéseket is adna a tervezet.

Ilyen új intézkedési forma lehet a **jóvátételi munka**. A bíróság **vétség vagy 3 évi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő bűntett elkövetése esetén** a büntetés kiszabását egy évvel halasztaná el, ha úgy ítélné meg, hogy a büntetési célok a jóvátételi munka alkalmazásával is elérhetőek. Ilyenkor az enyhe bűncselekményt elkövető lehetőséget kapna, hogy egy év alatt 24-150 óra időtartamban közszolgálati munkát végezzen (pl. önkormányzatoknál, háttérintézményeiknél, egyházaknál). A munkavégzés helyét, idejét az elkövetőnek kell megkeresni, megválasztani. Ez azt jelenti, hogy az elkövetőnek a rendelkezésére álló egy év alatt el kell végeznie a bíróság által órákban meghatározott tartamú munkát. Arról, hogy milyen munkát végez, továbbá mely időpontokban végzi a munkát, az elkövetőnek kell megállapodnia az intézménnyel. Dolgozhat például naponta egy órát vagy hetente egy napon nyolc órát, de akár két hét alatt is elvégezheti az előírt óraszámú munkát. Az előírt tartamú munka elvégzésének igazolása esetén az elkövető büntethetősége megszűnik. Ha nem teljesíti, akkor viszont büntetést kap. Fiatalkorúval szemben jóvátételi munka akkor írható elő, ha tizenhatodik életévét betöltötte.

A jóvátételi munkával ellentétben a közérdekű munka – mely a jelenlegi Büntető Törvénykönyvben is szerepel - büntetés, nem pedig intézkedés. A közérdekű munkára ítélt köteles a számára meghatározott munkát elvégezni, a munka jellegét a bíróság az ítéletben határozza meg. A közérdekű munkát hetente egy napon - a heti pihenőnapon vagy a szabadidőben - kell végezni. A munka tartamát a jelenlegihez hasonlóan órákban kell meghatározni, de mértéke negyvenről negyvennyolc és háromszázról háromszáztizenkét órára növekedne. Amennyiben az elítélt önhibájából nem tesz eleget munkakötelezettségének, vagy munkakötelezettsége egy részének, úgy a végre nem hajtott közérdekű munka helyébe szabadságvesztés büntetés lép. Ha az elítéltet a közérdekű munkára ítélet után elkövetett bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélik, és a közérdekű munka büntetést még nem hajtották végre, a közérdekű munkát vagy annak hátralévő részét szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

A **szabadságvesztés** legrövidebb tartamát 3 hónapban, a leghosszabb tartamát 20 évben határozná meg a tervezet, de a bűnszervezetben, különös vagy többszörös visszaesőként történő elkövetés, illetve halmazati vagy összbüntetés esetén 25 év lenne.

A szabadságvesztéstől enyhébb új típusú büntetés lenne az **elzárás, amely általános esetben 5 naptól 3 hónapig, fiatalok esetében 3 naptól 1 hónapig tarthat**, és biztosítja, hogy stigmatizáció nélkül, a szabadságvesztéshez képest kedvezőbb mentesítési szabályok mellett szankcionálják a kisebb súlyú bűncselekményeket.

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
SAJTÓ FŐOSZTÁLY

Új büntetési nem lehet a **sportrendezvények látogatásától való eltiltás** azokkal szemben, akik sportrendezvényeken, illetve azokkal összefüggésben bűncselekményt követnek el. Az eltiltás legrövidebb tartama 1 év, a leghosszabb 5 év lenne.

Annak érdekében, hogy a *pénzbüntetés* teljesíthetőbb legyen (és csak az elkövető anyagi helyzete miatt ne kelljen azt szabadságvesztésre váltani), csökken a pénzbüntetés napi minimum tétele kettőezer-ötszáz forintról ezer forintra, a felső tétel továbbra is kettőszázezer forint marad. Fiatalkorúval szemben pénzbüntetést akkor lehet kiszabni, ha önálló keresete, jövedelme van. Az ő esetükben a pénzbüntetés legkisebb napi összege ötszáz, legnagyobb összege ötvenezer forint. Ha a pénzbüntetést nem fizeti, a büntetést szabadságvesztésre kell változtatni.

A *kényszergyógykezelés* újra határozatlan időtartamú intézkedés lesz, melyet akkor kell megszüntetni, ha annak szükségessége már nem áll fenn.

Az *elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételével* új büntetőjogi eszköz kerül az igazságszolgáltatás kezébe, amellyel képes lesz arra, hogy **ne maradjon az interneten olyan tartalom, amellyel egyébként egy bűncselekmény elkövetése valósul meg.**

Egyéb új tényállások

Az egyeztetések során került a javaslatba, mint új tényállás a **tanúvallomás jogosulatlan megtagadása** is, amire az igazságszolgáltatás zavartalan működéséhez van szükség. Szintén új tényállás a biztonsági okmányok védelmének rendjéről szóló kormányrendelet hatálya alá tartozó belépésre jogosító **biztonsági okmányok hamisítása**.

Aki jogtalan haszonszerzés céljából a **gépjármű kilométer-számláló műszere által jelzett értéket meghamisítja**, illetve a műszer működését megakadályozza, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő a javaslat szerint.

Az utóbbi időben többször felmerült az a probléma, hogy magyar állampolgár harmadik országbeli személlyel kötött házasságot kizárólag a magyarországi tartózkodási jog megszerzése érdekében és ezzel próbálták legalizálni tartózkodásukat az Európai Unió területén. Ennek érdekében egyre többször teljes hatályú apai elismerő nyilatkozatot is tesznek rokon kapcsolat nélkül. Az illegális migráció és az ilyen visszaélésekkel szembeni eredményes fellépés érdekében került az egyeztetések után a javaslatba a **családi kapcsolatok létesítésével történő visszaélés** tényállás.

Szintén új tényállásként került az egyeztetések után a javaslatba a **termőföld jogellenes megszerzése**, a magyar termőföld védelme és a zsebszerződések megakadályozása érdekében. A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés lesz. Korlátlanul enyhíthető azonban a bűncselekmény elkövetőjének a büntetése, ha a bűncselekményt, mielőtt az a hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak bejelenti és az elkövetés körülményeit feltárja.

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
SAJTÓ FŐOSZTÁLY

A 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvény alapján a testi és lelki egészséghez való jog érvényesülését Magyarország a genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal is elősegíti, ennek alapján került a javaslatba mint új tényállás a **géntechnológiával módosított növényfajtákkal kapcsolatos kötelezettségek megszegése**, mely két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Új tényállásként jelenik meg továbbá például az **orvvadászat, orvhalászat, egészségügyi termék hamisítása és közfeladati helyzettel** visszaélés.

Változások a feltételes szabadságra bocsátásnál

Több ponton változnak a feltételes szabadságra bocsátást érintő szabályok. Az első lényegi változás, hogy az **elkövető előélete is szempont lenne feltételes szabadságra bocsátásnál**. A jelenleg hatályos Btk. szerint a „jó magaviseletet” és a végrehajtási fokozatban (fegyház, börtön, fogház) eltöltött időtartamot vették figyelembe. A változtatás arra irányulna, hogy nem a végrehajtási fokozatot, hanem az elkövető előéletét vizsgálnák, mert eredményesebb lehet a feltételes szabadságra bocsátás az olyan személyeknél, akik korábban még nem követtek el vagy csak viszonylag régebben követtek el olyan bűncselekményt, valamint ezek a személyek nagy valószínűséggel könnyebben és hamarabb visszailleszkednek a társadalomba és képesek törvénytisztelő életmódot folytatni.

A második lényegi változás lehet, hogy a jövőben nem csak az erőszakos többszörös, hanem az a **többszörös visszaeső sem bocsátható feltételes szabadságra, akinek szabadságvesztését fegyházban kell végrehajtani**.

A harmadik lényegi változás, hogy a tervezet megszünteti a szabadságvesztés részbeni felfüggesztésének lehetőségét, azonban hasonló kedvezménnyel járó lehetőségként lehetővé teszi az ötévi vagy annál rövidebb tartamú szabadságvesztésre ítélet esetén, hogy a bíróság úgy rendelkezzen, hogy az elítélt a büntetés fele részének letöltése után különös méltánylást érdemlő esetben feltételes szabadságra bocsátható (jelenleg a háromévi vagy rövidebb tartamú szabadságvesztés esetén alkalmazható). Ebben az esetben a bíróság ítéletében a feltételes szabadság tartamát egy évtől három évig terjedő idővel meghosszabbíthatja. A többszörös visszaesők ki lesznek zárva ebből a kedvezményből.

Korábbi kormányzati intézkedések átemelése

Az új Btk. átemeli az erőszakos bűncselekmények elkövetőit sújtó, 2010 nyarától élő **3 csapás törvényt**, amelynek köszönhetően 30 százalékos arányban emelkedett az elfogások száma.

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
SAJTÓ FŐOSZTÁLY

A hatályos szabályokhoz hasonlóan az üzletszerűen elkövetett **uzsora-bűncselekmény** akár öt évvel is büntethető, de már az is három évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett, aki akár egyetlen alkalommal olyan aránytalan mértékű ellenszolgáltatást tartalmazó megállapodást köt, amely annak kötelezettjét súlyos nélkülözésnek teszi ki. A tavaly elfogadott jogszabályváltozás ugyanakkor engedményt is megfogalmaz: korlátlanul enyhítheti a bíróság annak a büntetését, aki a bűncselekményt maga jelenti a hatóságnak és feltárja az elkövetés körülményeit.

Megmarad az a 2010-ben elfogadott változás, amely büntethetővé tette a *kommunista rendszer bűneinek* tagadását, ugyanúgy, mint a *holokauszttagadást*.

Változatlanul büntethető az *"egyenruhás bűnözés"*. Aki mással szemben valamely nemzeti, etnikai, faji, vallási csoporthoz vagy a lakosság egyes csoportjaihoz tartozása vagy vélt tartozása miatt olyan, kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy riadalmat keltsen, büntettet követ el, három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Az „egyenruhás bűnözés” nem csak a fent leírt közösség tagja elleni erőszakkal azonosítható, hanem a közbiztonsági tevékenység jogellenes szervezése bűncselekményével is. Ezt a bűncselekményt az új Btk. is megtartja.

A Btk.-ból kikerülő, szabálysértéssé minősülő bűncselekmények

A javaslat egyes bűncselekményeket elhagy a Btk.-ból, mert ezek büntetőjogi fenyegetettsége nem indokolt, ezek a jövőben szabálysértések lesznek. Ilyen például az *árdrágítás*, a *határjelrongálás*, a *földmérési jel megrongálása* vagy a *sajtórendészeti vétség*.